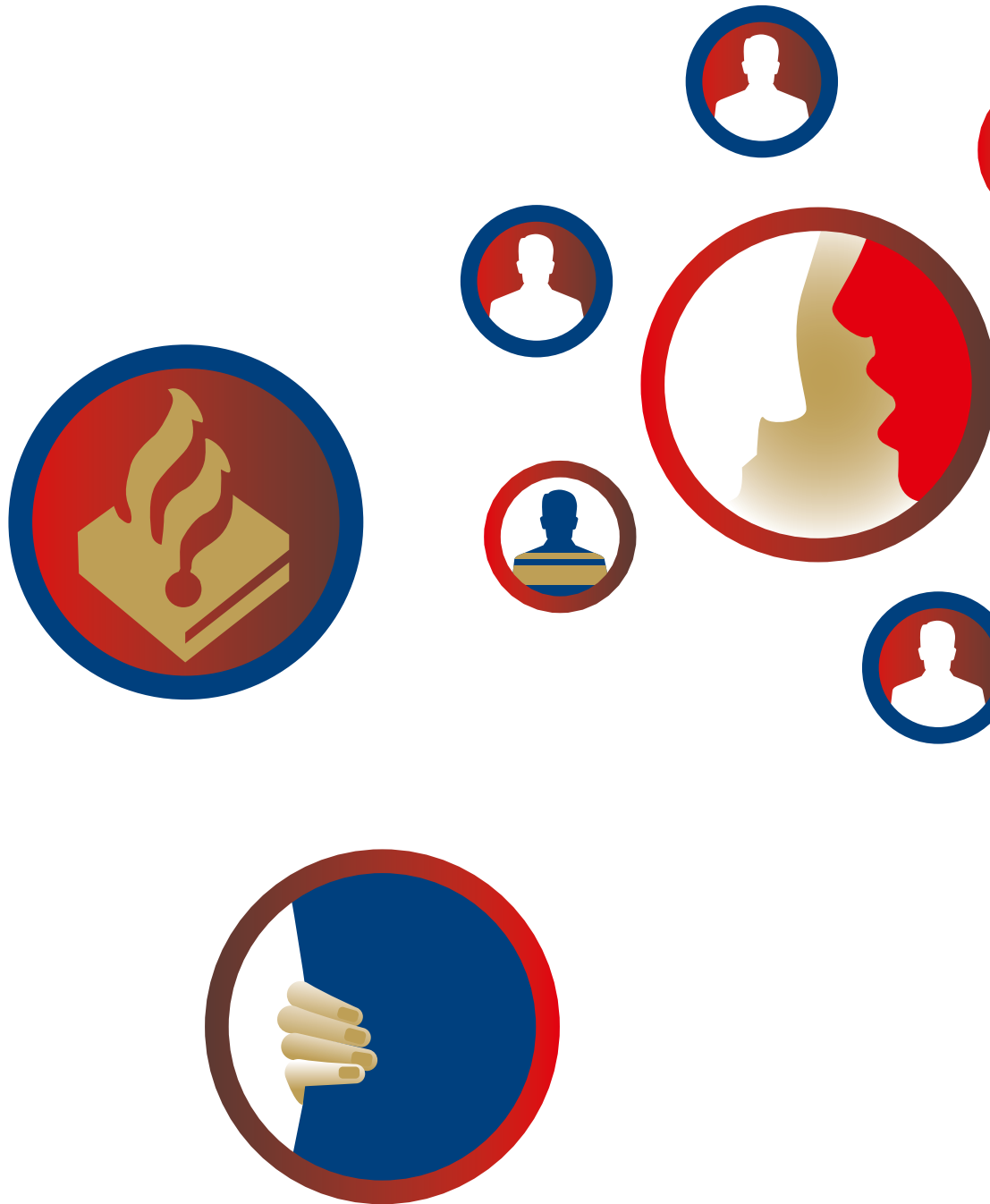

**TERUGBLIK OP
2019**

**JAARVERSLAG VAN HET
LANDELIJK EXPERTISE CENTRUM
EER GERELATEERD GEWELD**

**TERUGBLIK OP
2019**
**JAARVERSLAG
VAN HET
LANDELIJK
EXPERTISE
CENTRUM
EER GERELATEERD
GEWELD**

GEACHTE LEZER,

Hierbij bied ik U het jaarverslag aan van het Landelijk Expertise Centrum Eer Gerelateerd Geweld (LEC EGG). Net als in voorgaande jaren bestaat dit jaarverslag uit twee delen. In het eerste deel wordt aandacht besteed aan de verschillende activiteiten die door het LEC EGG in 2019 zijn ontplooid. In het tweede deel staan de cijfers centraal: hoeveel zaken heeft het centrum binnengekregen en wat is kenmerkend voor die casuïstiek en aanpak?

Tijdens de afronding van deze Terugblik bevinden we ons in het hart van de corona-crisis. Hoewel in onze samenleving tal van activiteiten stil vallen, geldt dat helaas niet voor eengerelateerd geweld. Bij het LEC EGG blijven de aanvragen om ondersteuning als vanouds binnen komen. Juist in deze tijd is saamhorigheid en samenwerking van eminent belang. Om die reden hebben wij besloten toch nu met onze Terugblik op het afgelopen jaar te komen. Met die Terugblik laten wij immers zien hoe goed wij met anderen hebben mogen samenwerken. Ook is het belangrijk om in een tijd van crisis activiteiten die je wel kunt continueren, ook zoveel mogelijk uit te voeren.

Het jaar 2019 was voor het LEC EGG een bewogen jaar. Er werden maar liefst twaalf zaken met dodelijke afloop aan ons voorgelegd, waarvan er overigens drie al voor 2019 speelden. We zagen verder het aantal aan ons voorgelegde zaken toenemen. Hierbij is een factor van invloed geweest dat het LEC EGG extra geïnvesteerd heeft in trainingen, opleidingen en presentaties binnen de opsporing (recherche). Door het grote verloop onder personeel en de vele organisatorische veranderingen binnen de opsporing was dit hard nodig. Naast de ernst van de zaken was het ook verdrietig dat we afscheid moesten nemen van Peter Nelles, één van onze coördinatoren. Hoewel hij zijn ziekte waardig droeg, bleek hij helaas een ongelijke strijd te voeren. We missen hem nog steeds. Naast het overlijden van Peter maakten we ook positieve dingen mee. Ons divers team is mede dankzij de inzet van de korpsleiding versterkt met twee nieuwe collega's. We zullen ons inspannen om ook deze collega's in rap tempo intern op te leiden. Daarnaast ben ik blij dat het LEC EGG na een lang formeel doorlopen traject samen met Avans Hogeschool en Valente zich sterk heeft kunnen maken voor de instelling van een bijzondere leerstoel Rechtsantropologie die door Janine Janssen aan de Open Universiteit bekleed wordt. Ik heb dat altijd gezegd: de operationele

praktijk en de wetenschap kunnen elkaar enorm versterken. Met de instelling van deze leerstoel, waarvan het onderzoeksprogramma gericht is op samenwerking bij de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties, zoals geweld uit naam van de familie-eer, halen we die banden nog sterker aan.

Inmiddels bestaat het LEC EGG twaalf jaar en als we de daaraan voorafgaande pilot meerekenen zijn we al 15 jaar bezig. De definitieve (formatieve) plaatsing van de specialisten die bij het LEC EGG werkzaam zijn, is ondanks deze lange tijd nog steeds werk in uitvoering. Kijkend naar de gedane toezeggingen en de voortdurende actualiteit die leidt tot een constant appel op het LEC EGG, hoop ik in de Terugblik op 2020 met een positief bericht te kunnen komen. Op de valreep vernam ik dat Henk van Essen benoemd is tot korpschef. Naast mijn felicitaties wil ik ook graag tot uitdrukking brengen hoe blij ik met zijn benoeming ben, aangezien hij al actief was betrokken bij de pilot voor de formele totstandkoming van het LEC EGG. Dat is goed nieuws voor de aanpak van eengerelateerd geweld in 2020.

Willem Timmer
Commissaris van Politie
Hoofd LEC EGG

Inhoudsopgave

EER IN WOORDEN

7

1 DE TAKEN VAN HET LEC EGG IN 2019

7

- 1.1 Het takenpakket 7
- 1.2 Operationele advisering en ondersteuning 7
- 1.3 Wetenschappelijk onderzoek 8
- 1.4 Ondersteuning beleid (rijks)overheid 9
- 1.5 Onderwijs en voorlichting 10
- 1.6 Netwerken 11

EER IN CIJFERS

13

2 MOGELIJKE EERZAKEN BIJ HET LEC EGG IN 2019

13

- 2.1 Procesinformatie 13
- 2.2 Casusinformatie 19

SUMMARY

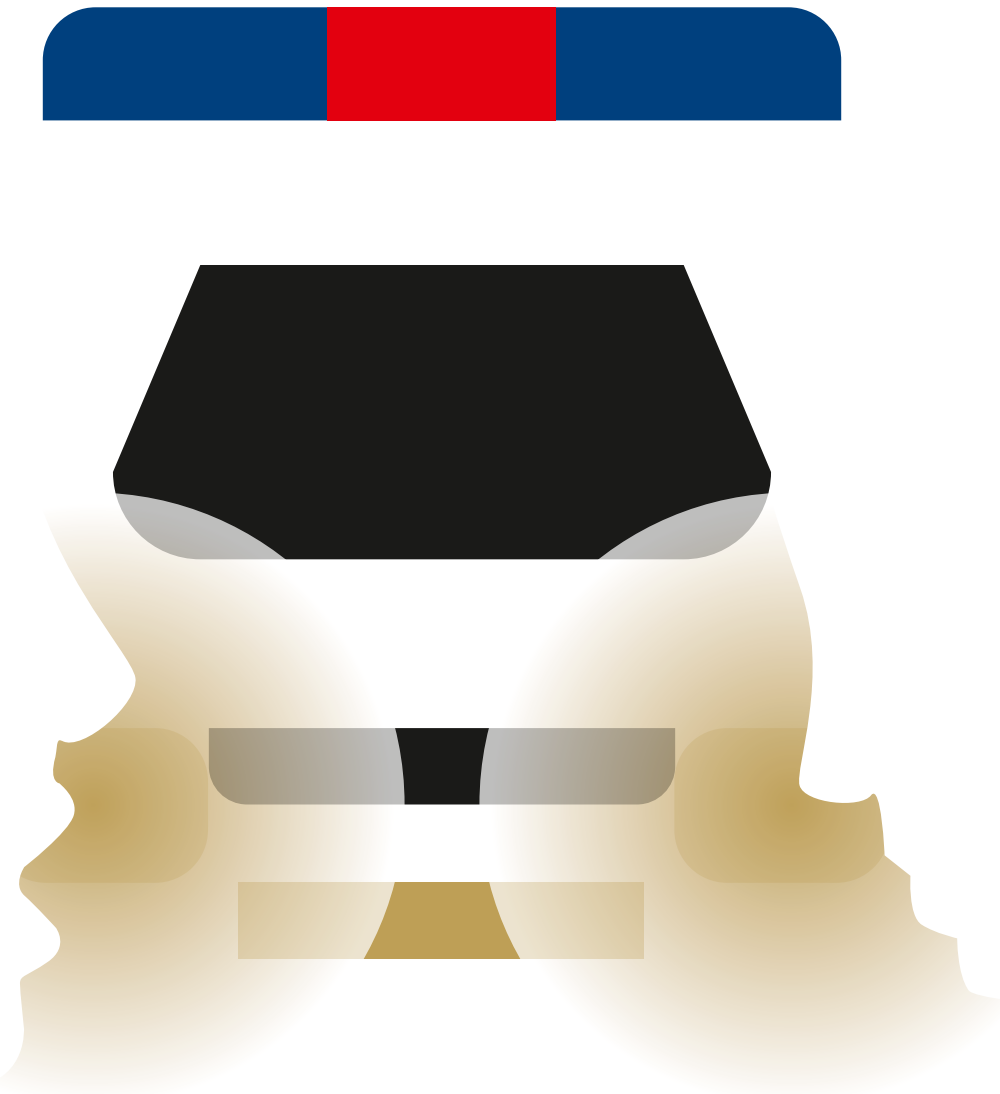
25

RÉSUMÉ

29

COLOFON

32

Eer in woorden

1 DE TAKEN VAN HET LEC EGG IN 2019

In dit hoofdstuk wordt in de eerste paragraaf een beschrijving gegeven van de verschillende taken van het LEC EGG. In de daarop volgende paragrafen volgt een korte schets van de activiteiten die op dat specifieke taakveld de afgelopen tien jaar door het LEC EGG zijn ontplooid.

1.1 HET TAKENPAKKET

Het takenpakket van het LEC EGG richt zich op de behandeling van complexe eengerelateerde geweldszaken. Om dit op een adequate manier te kunnen doen, zijn in de loop der jaren vijf taakvelden benoemd:

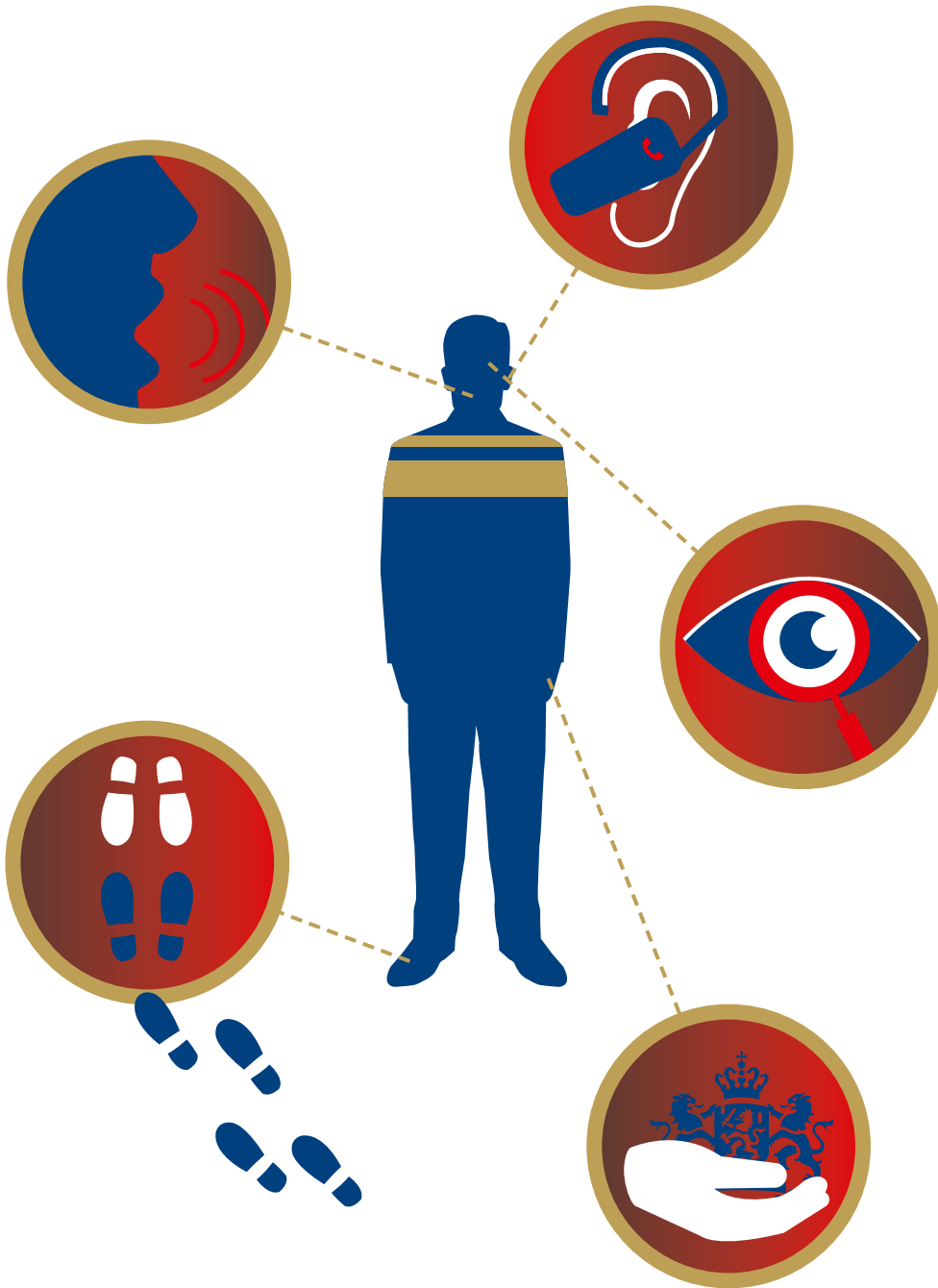
- Operationele advisering en ondersteuning
- Wetenschappelijk onderzoek
- Ondersteuning beleid (rijks)overheid
- Onderwijs en voorlichting
- Netwerken

Hierna wordt beschreven welke concrete activiteiten door het LEC EGG op deze velden in 2019 zijn verzorgd.

1.2 OPERATIONELE ADVISERING EN ONDERSTEUNING

VRAGEN OM ADVIES EN ONDERSTEUNING

Zowel medewerkers als leiding van het LEC EGG zijn zeven dagen per week en 24 uur per dag bereikbaar voor regionale eenheden, de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND), het Landelijk Knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating en de gespecialiseerde instellingen van de (vrouwen)opvang. In 2019 kwamen bij het LEC EGG 546 zaken binnen. In het afgelopen jaar was het LEC EGG betrokken bij de behandeling van twaalf gevallen van moord of doodslag, waarbij twaalf dodelijke

slachtoffers vielen. Het betrof overigens drie oudere zaken die zich voor 2019 voltrokken. In het tweede deel van dit rapport wordt aan de hand van cijfers iets meer verteld over deze bij het LEC EGG binnengekomen zaken. Net als in voorgaande jaren wordt het LEC EGG niet alleen om operationele adviezen en ondersteuning gevraagd met betrekking tot eengerelateerd geweld. Regelmatig komen vragen uit de eenheden en van partners zoals IND over andere operationele thema's, waarbij een relatie wordt gezien met onderwerpen die spelen in de multi-etnische samenleving.

REACTIES DOOR HET LEC EGG

Op een hulpvraag kan het LEC EGG op verschillende manieren reageren. In 2019 bestond advisering en ondersteuning van het LEC EGG niet alleen uit analyses en aanbevelingen voor de aanpak van zaken, waarbij één van de te toetsen scenario's de vraag is of (dreigend) geweld ingegeven is door een geschonden eergevoel. Ook werde er wederom bij complexe en uitgebreide opsporingsonderzoeken, ter plaatse door materiedeskundigen van het LEC EGG uitgebreide presentaties verzorgd waarin aandacht is besteed aan algemene achtergronden van eierzaken en bijzondere elementen in de te behandelen zaak.

Om in de dagelijkse praktijk een voortvarende behandeling van eengerelateerd geweld door de politie te kunnen continueren, neemt het LEC EGG buiten kantooruren – waarin veel zaken binnen komen – van een aantal eenheden het piket over. Dat doet het LEC EGG ook voor partners zoals het Landelijk Knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating. In de praktijk komen ook veel vragen over casuïstiek van Veilig Thuis en de Raad voor Kinderbescherming bij het LEC EGG terecht.

1.3 WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

PUBLICATIES

Het LEC EGG verricht onderzoek naar achtergronden van casuïstiek en naar methoden en technieken voor de politieke aanpak van eierzaken. In 2019 heeft dat onder meer geleid tot de Franse editie van het bij het LEC EGG vervaardigde handboek *Focus op eer. Een verkenning van eierzaken voor politieambtenaren en andere professionals*, dat inmiddels ook verstrekt is aan en bekend is bij collega's in België, Frankrijk en Marokko. Daarnaast is er medewerking verleend aan een themanummer over intra-familiaal geweld van *Cahiers Politiestudies*. Verder zijn

publicaties verschenen in *PROCES. Tijdschrift voor Strafrechtspleging, Cahiers Politiestudies, Sozio, Tijdschrift voor Criminologie en Women & Criminal Justice*. Ook zijn hoofdstukken voor twee bundels aangeleverd. In de publicaties van dit jaar was zowel fenomenologische aandacht denk aan huwelijksdwang, genderverhoudingen, de relatie tussen online en offline gedrag bij eengerelateerd geweld, de relatie tussen geweld in de familie en georganiseerde misdaad – als voor relevante aspecten van de veiligheidszorg – denk in dit verband aan onder meer ketensamenwerking en legitimiteit van het politietoetreden.

ANDERE ACTIVITEITEN

Net als in voorgaande jaren is in 2019 door het LEC EGG aan verschillende hogescholen en universiteiten een aantal gastlezingen verzorgd, onder andere aan Avans hogeschool, Hogeschool Utrecht, de Erasmus Universiteit in Rotterdam, de Universiteit van Leiden, bij Veilig Thuis en een landelijke bijeenkomst voor vertrouwensartsen, de Nederlandse Mediators Vereniging, de Nationaal Coördinator Terrorisme en Veiligheid, het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers en de Maatschappelijk Opvang in Eindhoven. Ook zijn presentaties verzorgd op congressen van de Nederlandse Vereniging van Criminologie en van de European Society of Criminology. Het hoofd onderzoek is betrokken bij de wetenschappelijke begeleiding van het overheidsprogramma Geweld Hoort Nergens Thuis.

Bijzonder is dat het LEC EGG in het afgelopen jaar na een langer formeel doorlopen traject samen met Avans Hogeschool en Valente de instelling van een bijzondere leerstoel Rechtsantropologie heeft mogelijk gemaakt. Doel van die leerstoel is de opzet van een onderzoeksprogramma over de samenwerking bij de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties, waaronder uiteraard ook eengerelateerd geweld.

1.4 ONDERSTEUNING BELEID (RIJKS)OVERHEID

EER EN ANDERE PROBLEMEN

In 2019 wisten verschillende overheidsinstellingen via de (staf van de) korpsleiding de weg naar het LEC EGG te vinden. In eerdere jaaroverzichten is al geconstateerd dat steeds meer fenomenen onder de vlag van eengerelateerd geweld worden ondergebracht. Ook in 2019 kwamen wederom vragen – onder andere uit de Tweede Kamer – binnen over huwelijksdwang, huwelijkse gevangenschap, internationale kinderontvoering en het besnijden van meisjes. Het gaat kortom om

fenomenen die tegenwoordig door de overheid onder de noemer 'geweld in afhankelijkheidsrelaties' worden gebracht.

LANDELIJK KNOOPPUNT HUWELIJKSDWANG EN ACHTERLATING

Sinds 1 januari 2015 is in Den Haag het Landelijk knooppunt huwelijksdwang en achterlating geopend (LKHA). Het knooppunt adviseert Veilig Thuis en andere hulpverleners bij de aanpak van huwelijksdwang en achterlating en is aanspreekpunt voor het ministerie van Buitenlandse Zaken voor slachtoffers die in het buitenland zijn. Tot op heden is het LEC EGG namens de Nationale Politie het aanspreekpunt voor het LKHA, ook buiten kantoor tijden.

1.5 ONDERWIJS EN VOORLICHTING

POLITIEONDERWIJS – EN VOORLICHTING

In 2019 heeft het LEC EGG extra geïnvesteerd in trainingen, opleidingen en presentaties binnen de opsporing (recherche) met als gevolg dat deze ernstige zaken ook weer als vanouds worden voorgelegd. Door het grote verloop onder personeel en de vele organisatorische veranderingen binnen de opsporing was dit hard nodig. Daarnaast is er onderwijs en voorlichting verzorgd in de vrouwenopvang, het Centrum Internationale Kinderontvoering, de IND, vrouwenorganisaties, ngo's en religieuze instellingen. Verder heeft het LEC EGG net als in voorgaande jaren regelmatig professionals uit de politieorganisatie in staat gesteld om een korte stage bij het centrum te lopen of hulp geboden bij het schrijven van scripties voor het (politie)onderwijs. Tevens is door het LEC EGG meegewerkt aan onderwijs over eengerelateerd geweld bij de SSR, het opleidingsinstituut voor de rechterlijke macht.

Bijzonder in het afgelopen jaar waren twee landelijke congressen over de actuele stand van zaken rondom de aanpak van eengerelateerd geweld die het LEC EGG samen met Avans Hogeschool, Fier, Sterk Huis, Blijf Groep, het LKHA, Veilig Thuis en de Federatie Opvang – inmiddels Valente geheten – heeft georganiseerd.

Ten behoeve van kennisoverdracht binnen de Nederlandse politie verzorgt het LEC EGG verder de redactie van de sites op Politie Kennis Net die eengerelateerd geweld behandelen. Geïnteresseerden van buiten de politie – bijvoorbeeld studenten – kunnen terecht op de volgende site: <https://www.politie.nl/themas/eengerelateerd-geweld.html>.

1.6 NETWERKEN

DOEL VAN NETWERKEN

Van meet af aan heeft het LEC EGG gesteld, dat om eengerelateerd geweld tijdig in beeld te krijgen en adequaat aan te pakken, intensief contact met netwerken van verschillende groepen in de samenleving onmisbaar is. Juist in gesloten gemeenschappen waarin eercodes zich manifesteren heeft het LEC EGG een goed netwerk opgebouwd. In 2019 heeft het LEC EGG wederom geregeld gesprekken gevoerd met sleutelpersonen van verschillende instellingen en partnerorganisaties, op ambassades, met politieke partijen en contactpersonen uit tal van gemeenschappen in binnen- en buitenland. Met deze mensen is niet alleen contact op inhoudelijke bijeenkomsten of zaken rond eengerelateerd geweld (of daarmee in verband gebrachte thema's zoals achterlating, huwelijksdwang of huwelijkse gevangenschap), maar ook op voor hen belangrijke feest- en hoogtijdagen.

Eer in cijfers

2 MOGELIJKE EERZAKEN BIJ HET LEC EGG IN 2018

In dit hoofdstuk worden enkele cijfers gepresenteerd over de zaken die in 2019 bij het LEC EGG onder de aandacht zijn gebracht. Paragraaf 2.1 is gericht op procesinformatie en paragraaf 2.2 op casusinformatie. Onder de verschillende tabellen die in dit hoofdstuk staan, worden opmerkingen die rechtstreeks zijn af te leiden uit de tabel voorafgegaan door een 'bullet' (•). Opmerkingen van andere aard, bijvoorbeeld methodologisch, verklarend of interpreterend, worden aangeduid met een 'vinkje' (✓). Er wordt informatie gepresenteerd uit eerdere jaarverslagen. Deze zijn te downloaden via: <https://www.politie.nl/themas/leergereleerd-geweld.html>. Daarnaast wordt in de opmerkingen onder de tabellen een bondige vergelijking gemaakt met de meest actuele landelijke cijfers. Deze cijfers betreffen het totale aantal zaken dat bij de politie is binnengekomen, waarbij rekening met een eermotief is gehouden en die al dan niet met tussenkomst van het LEC EGG zijn behandeld. Bij het ter perse gaan van deze terugblik was de verzameling van de data uit de lokale eenheden over 2019 nog in volle gang. Vandaar dat hier wordt volstaan met een verwijzing naar de landelijke gegevens over 2018.

2.1 PROCESINFORMATIE

DE METHODE LEC EGG

Procesinformatie heeft betrekking op aspecten van de aanpak van eierzaken, dat wil zeggen de toepassing van de 'methode LEC EGG'. In de Aanwijzing huiselijk geweld en kindermishandeling is deze methode als norm voor de Nederlandse politie gesteld. De methode bestaat uit een aantal stappen. Ten eerste zijn er rode vlaggen beschreven. Dit zijn opvallende aspecten van een zaak, die de waarnemer alert maken op de eventuele aanwezigheid van eer als motief voor (dreigend) geweld. Die vlaggen zijn opgenomen in een elektronische zoekslag waarmee in de politieke informatiesystemen mogelijke eierzaken kunnen worden gezocht. Bij de casuïstiek die na deze grove selectie overblijft, wordt in een tweede stap met behulp van een checklist relevante achtergrondinformatie

verzameld. Op basis van die gegevens kan een analyse worden gemaakt. Een derde stap is de inzet van een externe deskundige door tussenkomst van het LEC EGG. In deze terugblik worden de volgende gegevens over de aanpak van eierzaken door het LEC EGG gepresenteerd: het aantal zaken, de betrokkenheid van eenheden en andere partners, het gebruik van de checklist en inzet van externe deskundigen.

De Methode LEC EGG

ZAKEN

In 2019 kwamen bij het LEC EGG 546 zaken binnen waarbij een eermotief werd vermoed en die conform de methode LEC EGG werden behandeld. Tabel 2.1 laat zien hoe dat aantal zich verhoudt tot de zaken die in voorgaande jaren binnen zijn gekomen bij het centrum.

TABEL 2.1
HET AANTAL ZAKEN BIJ HET LEC EGG

	2016	2017	2018	2019
Aantal zaken	481	456	529	546

- Het aantal zaken dat in 2019 bij het LEC EGG binnenkwam, is gestegen ten opzichte van voorgaande jaren.
- ✓ De hier gepresenteerde aantallen zaken per jaar betreffen niet het totale aantal zaken dat de politie in beeld krijgt en waarbij een eermotief vermoed wordt. Het aantal zaken dat de politie ter ore komt, wordt mede bepaald door de bereidheid van burgers om de politie met dergelijke casuïstiek te benaderen en de mate waarin de politie in staat is mogelijke eierzaken te herkennen.

EENHEDEN EN PARTNERS

Tabel 2.2A laat zien welke eenheden in 2019 en in de daaraan voorafgaande jaren betrokken waren bij zaken die bij het LEC EGG zijn binnengekomen.

TABEL 2.2A
HET AANTAL ZAKEN PER EENHEID

Eenheid	2016	%	2017	%	2018	%	2019	%
Amsterdam	39	8%	37	8%	43	8%	30	5%
Den Haag	62	13%	76	17%	79	15%	98	18%
Landelijke Eenheid	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Limburg	16	3%	21	5%	31	6%	30	5%
Midden-Nederland	58	12%	60	13%	62	12%	74	14%
Noord-Holland	52	11%	21	5%	31	6%	39	7%
Noord-Nederland	34	7%	33	7%	31	6%	33	6%
Oost-Brabant	43	9%	51	11%	66	12%	49	9%
Oost-Nederland	71	15%	64	14%	84	16%	63	12%
Rotterdam	71	15%	69	15%	72	14%	96	18%
Zeeland-West-Brabant	34	7%	24	5%	30	6%	34	6%
Totaal	481	100%	456	100%	529	100%	546	100%

- In 2019 kwamen de meeste zaken bij het LEC EGG binnen uit Den Haag, Rotterdam en Midden-Nederland.
- ✓ Wanneer de hierboven gepresenteerde cijfers over 2018 vergeleken worden met de landelijke cijfers over datzelfde jaar, dan blijkt dat de meeste zaken speelden in het verzorgingsgebied van de eenheden Noord-Nederland, Zeeland-West-Brabant en Oost-Brabant: respectievelijk 29%, 19% en 14% van de aan het LEC EGG door de eenheden voorgelegde zaken.

Bij een aantal zaken is ook een tweede eenheid betrokken. Tabel 2.2B geeft daarvan een overzicht.

TABEL 2.2B

HET AANTAL ZAKEN WAARBIJ MEERDERE EENHEDEN BETROKKEN WAREN

Eenheid	2016	%	2017	%	2018	%	2019	%
Amsterdam	11	9%	11	11%	16	11%	9	9%
Den Haag	16	14%	12	12%	9	6%	12	13%
Landelijke eenheid	1	1%	0	0%	0	0%	0	0%
Limburg	3	3%	2	2%	8	6%	4	4%
Midden-Nederland	14	12%	13	13%	19	13%	10	11%
Noord-Holland	4	3%	8	8%	8	6%	7	7%
Noord-Nederland	29	25%	15	15%	26	18%	9	9%
Oost-Brabant	3	3%	5	5%	11	8%	5	5%
Oost-Nederland	7	6%	7	7%	10	7%	9	9%
Rotterdam	13	11%	8	8%	11	8%	10	11%
Zeeland-West-Brabant	15	13%	21	21%	26	18%	20	21%
Totaal	116	100%	102	100%	144	100%	95	100%

- ✓ In theorie kan een zaak zich in de verzorgingsgebieden van meerdere eenheden afspelen: een slachtoffer woont bijvoorbeeld in het gebied van eenheid A en een verdachte in dat van eenheid B. Ook komt het voor dat een slachtoffer uit gebied van eenheid C in een opvanghuis wordt ondergebracht in de omgeving van eenheid D. Als bij een zaak meerdere eenheden zijn betrokken, dan is hier in eerste instantie de eenheid opgenomen waar het slachtoffer woont. Dat de eenheden Noord-Nederland en Zeeland-West-Brabant hier door de jaren heen hoog scoren is te verklaren doordat zich in haar verzorgingsgebied een gespecialiseerde opvang bevindt voor slachtoffers van eengerelateerd geweld.

De methode LEC EGG wordt getrapd toegepast. Dat wil zeggen dat burgers met een probleem terecht kunnen bij de lokale politie, die indien nodig een formele aanvraag bij het LEC EGG doet voor een analyse, advies of wat voor vorm van operationele ondersteuning dan ook. De verantwoordelijkheid voor de behandeling van een zaak ligt altijd bij de lokale politie. Het merendeel van die vragen aan het LEC EGG wordt formeel door de eenheden gedaan. Er zijn echter ook andere verzoekers om analyses en adviezen. Tabel 2.3 geeft een overzicht.

TABEL 2.3

FORMELE AANVRAGERS VAN ANALYSES EN ADVIEZEN

Formele aanvrager	2016	%	2017	%	2018	%	2019	%
Eenheid	405	84%	377	83%	361	68%	405	74%
Gespecialiseerde vrouwenopvang	30	6%	36	8%	26	5%	17	3%
IND	23	5%	9	2%	20	4%	20	4%
LKHA	-	-	-	-	31	6%	25	5%
Anders	23	5%	34	7%	91	17%	79	14%
Totaal	481	100%	456	100%	529	100%	546	100%

- In de meeste van de bij het LEC EGG bekend geworden zaken werd formeel door een politie eenheid om een analyse of advies gevraagd. Daarnaast wisten de Immigratie- en Naturalisatiedienst en de gespecialiseerde vrouwenopvang ook de weg naar het centrum te vinden.
- ✓ Sinds 2016 wordt genoteerd of een vraag via de gespecialiseerde vrouwenopvang is voorgelegd.
- ✓ In de Vreemdelingencirculaire is de formele samenwerking tussen het LEC EGG en de IND geregeld. Op grond van de daarin vastgelegde afspraken wendt ook de IND zich rechtstreeks met zaken tot het LEC EGG.
- ✓ Hoewel de politie een belangrijke rol speelt in de aanpak van eengerelateerd geweld, komt de politie lang niet altijd zelf eezaken op het spoor. Dat laat tabel 2.3 echter niet zien. Hoewel de formele vraag aan het LEC EGG doorgaans door een eenheid wordt gesteld, brengen partners in de veiligheidszorg zoals de organisaties voor jeugd en vrouwenopvang, regelmatig casuïstiek in bij de lokale politie.
- ✓ Bij de 1420 zaken uit 2018 kwamen de medewerkers van de lokale eenheden die belast zijn met aanpak van eengerelateerd geweld, in 40% van de gevallen een eerzaak op het spoor door een vraag van een collega en bijna een derde van de zaken werd gevonden via een elektronische zoekslag in de politiestructuren. Verder werden zij in 17% van de zaken door een (keten)partner uit de veiligheidszorg alert gemaakt op een kwestie met (dreigend) geweld in de naam van eer.

GEBRUIK VAN DE CHECKLIST

In 37% van de dossiers die in 2019 bij het LEC EGG onder de aandacht werden gebracht, was een ingevulde checklist opgenomen. Tabel 2.4 laat zien hoe dit percentage zich verhoudt tot dat in voorgaande jaren.

TABEL 2.4
GEBRUIK VAN DE CHECKLIST

Checklist	2016	%	2017	%	2018	%	2019	%
Ja	207	43%	178	39%	198	37%	202	37%
Nee	127	26%	126	28%	125	24%	118	22%
Nee, wel info conform checklist in dossier	147	31%	152	33%	206	39%	226	41%
Totaal	481	100%	456	100%	529	100%	546	100%

- Het aantal ingevulde checklisten is in een tijdsbestek van vier jaar afgenomen. Sinds 2014 houdt het LEC EGG bij of in dossiers zonder ingevulde checklist wel de informatie aanwezig is die met behulp van dit instrument verzameld wordt. Dat neemt echter niet weg dat in een aanzienlijk van de zaken beperkte informatie aanwezig is.
- ✓ Het is niet altijd duidelijk waarom er geen checklist in het dossier is opgenomen. Reden zou kunnen zijn dat een zaak bij het LEC EGG onder de aandacht wordt gebracht, maar dat in een later stadium toch geen ondersteuning wordt gevraagd.
- ✓ Een andere verklaring voor het niet aantreffen van ingevulde checklisten is dat vooral ervaren collega's die goed op de hoogte zijn van het soort informatie dat met behulp van dit instrument vergaard dient te worden, dit ook doen, maar de informatie niet altijd in deze specifieke vragenlijst vastleggen. De op basis van de checklist gevraagde en voor verdere analyse onontbeerlijke informatie (bijvoorbeeld de migratiegeschiedenis, een familieschema en overzicht van het sociale netwerk) bevindt zich dan wel in het dossier, maar niet in de vorm van een ingevulde checklist. In feite is dan wel conform de methode LEC EGG gewerkt. Om het gebruik van de checklist te bevorderen heeft het LEC EGG in 2019 gewerkt aan de integratie van dit instrument in de bestaande informatiesystemen van de politie. Vanaf 2020 is de checklist zo voor politiemensen toegankelijk en bruikbaar in de politieke informatiesystemen.
- ✓ In 2018 werd in 15% van de 1420 zaken een checklist ingevuld in de eenheden. Bij bijna een derde was geen checklist ingevuld, maar was wel relevante informatie in het dossier te vinden.

INZET VAN EXTERNE DESKUNDIGEN

In 2019 werd in 3% van de zaken die bij het LEC EGG onder de aandacht kwamen, gebruik gemaakt van een externe deskundige. Tabel 2.5 laat zien hoe dit percentage zich tot voorgaande jaren verhoudt.

TABEL 2.5
INZET VAN EEN EXTERNE DESKUNDIGE

externe deskundige	2016	%	2017	%	2018	%	2019	%
Ja	12	2%	23	5%	13	2%	16	3%
Nee	469	98%	433	95%	516	98%	530	97%
Totaal	481	100%	456	100%	529	100%	546	100%

- Net als in voorgaande jaren is ook in 2019 relatief weinig een externe deskundige ingezet.
- ✓ Externe deskundigen worden alleen met tussenkomst van het LEC EGG ingeschakeld. Doorgaans leveren deze deskundigen een schriftelijk advies, hoewel een kort telefonisch advies ook voorkomt. Het merendeel van de externe deskundigen zijn ervaren wetenschappers op het gebied van taal, cultuur en religie van die etnische groepen die in de bij het LEC EGG aangebrachte casuïstiek in beeld komen.

2.2 CASUSINFORMATIE

ASPECTEN VAN EEN CASUS

Om inzicht te krijgen in eerproblematiek is het belangrijk om verschillende aspecten van die zaken te kennen. In deze paragraaf wordt onder de noemer 'categorisering' stil gestaan bij de vraag wat voor soort gedragingen in beeld zijn gekomen; ging de zaak bijvoorbeeld om bedreiging of om mishandeling? Daarnaast wordt aandacht besteed aan de etnische achtergronden van betrokkenen.

CATEGORISERING

In principe kunnen op een zaak meerdere etiketten worden geplakt: het kan bijvoorbeeld om zowel belediging als om mishandeling gaan. In tabel 2.6 is telkens gekozen voor het gedrag waar de zwaarste straf op staat. In het hierboven genoemde voorbeeld zou die zaak in de onderstaande tabel als een geval van mishandeling zijn opgenomen. Hoewel geweld zowel fysieke als niet fysieke verschijningsvormen kent, zijn fysieke verschijningsvormen doorgaans als zwaarder beoordeeld.

TABEL 2.6
CATEGORISERING

Categorie	2016	%	2017	%	2018	%	2019	%
Bedreiging	209	43%	167	37%	197	37%	175	32%
Mishandeling	135	28%	136	30%	163	31%	188	34%
Stalking	-	-	-	-	23	4%	23	4%
Poging moord/ doodslag	13	3%	21	5%	12	2%	19	3%
Moord/ doodslag*	9	2%	10	2%	5	1%	12	2%
Zelfdoding	0	0%	2	0%	1	0%	0	0%
Ontvoering	5	1%	5	1%	7	1%	2	0%
Wederrechtelijke vrijheidsbeneming	7	1%	5	1%	7	1%	3	0%
Dwang	49	10%	49	11%	61	12%	58	11%
Seksueel misbruik	8	2%	7	2%	11	2%	16	3%
Verkrachting	12	2%	18	4%	10	2%	22	4%
Vermissing	5	1%	5	1%	8	1%	4	0%
Overig	29	6%	31	7%	24	5%	24	4%
Totaal	481	100%	456	100%	529	100%	546	100%

* In 2019 kreeg het LEC EGG drie zaken met dodelijk afloop voorgelegd die al voor het peiljaar 2019 speelden.

- In de periode 2016-2019 vormen bedreigingen telkens de grootste categorie. Ten opzichte van 2018 is het relatieve aandeel van de bedreigingen wel teruggelopen.
- In 2019 is het LEC EGG betrokken geweest bij de behandeling van 12 moorden/doodslagen, waarvan er drie al voor 2019 speelden.
- ✓ Bij bedreigingen gaat het lang niet altijd om concreet geuite bedreigingen. Het komt ook voor dat betrokkenen bang zijn voor eventuele reacties uit hun sociale omgeving zodra een geheim – bijvoorbeeld een zwangerschap of een buitenechtelijke relatie – dreigt uit te lekken.
- ✓ Bij de moorden/doodslagen vielen in totaal twaalf doden te betreuren. Het ging om tien vrouwen en twee mannen. Een van de slachtoffers was minderjarig. Er kwamen elf meerderjarige mannelijke verdachten in beeld.
- ✓ De categorie 'overig' bevat onder meer: afdreiging/afpersing en onttrekking aan het ouderlijk gezag.

- ✓ In de bovenstaande tabel is slechts één etiket meegenomen, terwijl op een zaak meerdere etiketten kunnen worden geplakt. In 2019 werden er in totaal 853 etiketten geplakt op de aan het LEC EGG voorgelegde casuïstiek. De top drie ziet er dan als volgt uit: bedreiging 45%, mishandeling 24% en dwang 9%.
- ✓ De landelijke cijfers voor 2018 laten zien dat van de 1420 zaken 38% bedreiging betrof en 27% mishandeling.

ETNISCHE ACHTERGROND

Tabel 2.7 geeft een overzicht van de etnische achtergrond waartegen de casuïstiek zich heeft afgespeeld. Het gaat hier om een inschatting van die achtergrond door de behandelende politieambtenaren.

TABEL 2.7
ETNICITEIT 1

Etniciteit	2016	%	2017	%	2018	%	2019	%
Turks	107	21%	112	25%	92	17%	108	20%
Turks-Koerdisch	13	3%	15	3%	12	2%	24	4%
Marokkaans	79	16%	78	17%	99	19%	93	17%
Irakees	40	8%	28	6%	48	9%	36	7%
Irakees-Koerdisch	28	6%	20	4%	26	5%	19	3%
Afghaans	46	10%	42	9%	52	10%	55	10%
Pakistaans	0	0%	9	2%	10	2%	25	5%
Iraneees	20	4%	11	2%	11	2%	12	2%
Iraneees-Koerdisch	1	1%	2	0%	1	0%	1	0%
Egyptisch	13	2%	9	2%	10	2%	8	1%
Voormalig Joegoslavisch	3	1%	1	0%	2	0%	4	0%
Somalisch	12	2%	16	4%	15	3%	17	3%
Syrisch	37	8%	59	13%	73	14%	66	12%
Syrisch-Koerdisch	6	1%	6	1%	6	1%	9	1%
Surinaams	2	1%	3	1%	3	1%	5	1%
Surinaams- Hindoestaans	1	1%	4	1%	4	1%	6	1%
Overig	73	16%	41	9%	65	12%	58	11%
Totaal	481	100%	456	100%	529	100%	546	100%

- De meeste zaken bij het LEC EGG speelden zich af in 2019 af tegen een Turkse, Marokkaanse, of Syrische context. De verdeling blijft redelijk stabiel over de jaren.

- ✓ In de categorie ‘overig’ bevinden zich in 2017 onder meer de volgende etniciteiten: Albanees, Roma en Russisch, Ghanees, Eritrees en Tunesisch.
- ✓ Bij de 1420 zaken uit 2018 kwamen eveneens relatief veel zaken uit de Turkse en Marokkaanse context in beeld, respectievelijk ruim één vijfde en bijna een kwart.

Bij een aantal zaken was nog een tweede etnische groep betrokken. Tabel 2.8 geeft een overzicht.

TABEL 2.8
ETNICITEIT 2

Etniciteit	2016	%	2017	%	2018	%	2019	%
Autochtoon	29	6%	26	7%	30	6%	22	4%
Turks	10	2%	5	1%	10	2%	16	3%
Turks-Koerdisch	3	0%	5	1%	7	1%	0	0%
Irakees	2	0%	2	0%	5	1%	2	0%
Irakees-Koerdisch	4	0%	0	0%	4	1%	1	0%
Marokkaans	4	0%	5	1%	8	2%	20	4%
Afghaans	1	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Syrisch	9	2%	2	0%	12	2%	5	1%
Overig	22	5%	27	6%	18	3%	32	6%
N.v.t.	397	83%	384	84%	435	82%	448	82%
Totaal	481	100%	456	100%	529	100%	546	100%

- Jaarlijks wordt in circa 15% van de zaken die het LEC EGG behandelt, de betrokkenheid van een tweede etnische groep aangetroffen. In een aanzienlijk deel van die zaken gaat het om de betrokkenheid van autochtonen.
- In 2019 was in 18% van de zaken een tweede etnische groep betrokken. In ongeveer één vijfde van die kwesties speelde betrokkenheid van autochtonen een rol.
- ✓ Eerconflicten komen in verschillende culturen voor. Door de opzet van het Nederlandse politieke beleid ligt echter een zwaar accent op eerproblemen onder allochtonen. Dit heeft tot gevolg dat in de zaken die bij het LEC EGG binnenkomen, alleen zaken met autochtone betrokkenheid in beeld komen wanneer autochtonen in conflict raken met allochtonen.
- ✓ In de categorie ‘overig’ bevinden zich in 2019 onder andere de volgende etniciteiten: Roma, Egyptisch en Somalisch.

- ✓ Bij de cijfers van de eenheden uit 2018 werd duidelijk dat in ongeveer tien procent van de zaken een tweede etniciteit was betrokken. In bijna de helft van de zaken ging het om autochtonen.

Summary

LOOKING BACK ON 2019

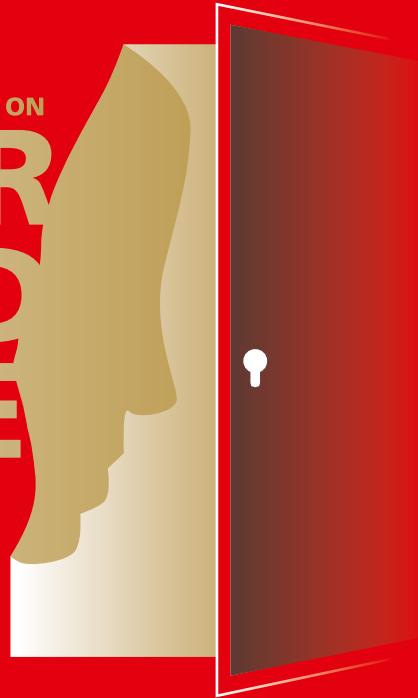
THE TASKS OF THE LEC EGG

The Netherlands has an estimated population of 17 million. Law enforcement is carried out by one police force with a workforce of 60 000 people spread over 10 regional units and one national unit. The Dutch Centre of Expertise on Honour Based Violence (LEC EGG) for the Dutch police assists the national police with information and advice on operational support in complex cases in which honour is used as a motive for violence or the threat of violence. Less complicated cases are dealt with by the regional units themselves. In 2019 the LEC EGG handled 546 cases. The bulk of these cases (74%) the LEC EGG received from the local police. Besides assisting police forces in their operational work, the LEC EGG is also responsible for four other tasks: carrying out scientific research, advising government authorities, developing material for educational purposes (particularly within the police forces), and constructing and maintaining networks.

SOME FIGURES

The LEC EGG collects two categories of data related to honour based violence: process data and case data. Process data relates to methods used in dealing with honour related cases, that is to say the specific method developed and applied by the LEC EGG. The LEC Egg method is the standard norm used by the Dutch police for addressing honour related cases. It consists of a number of steps. First of all, cases are identified through the use of so-called 'red flags'. These are striking aspects of cases that indicate honour as a motive for violence or threat of violence. The so-called 'red flags' are built in an electronic searching device used in police data systems to trace possible honour related cases. Of the cases that remain after this rough selection relevant background data is gathered with the use of the checklist. This is a second step. In 2019 37% of the case files submitted to the LEC EGG had a completed checklist in them and although in 41% of the submitted case files the checklist was not included, these files, nevertheless included the type of information that normally is collected with the checklist. On the basis of the checklist data the LEC EGG is able to produce an analysis. The third

THE DUTCH CENTRE OF EXPERTISE ON
**HONOUR
 BASED
 VIOLENCE**

step is the use of external experts specialized in, for example, language and culture of particular ethnic groups via the LEC EGG. In 2019 3% of the 546 cases were handled with the help of expert advice.

As well as process data the LEC EGG also gathers case data. The following characteristics of the cases are recorded: the category the police has placed a particular case in (e.g. whether it concerns a threat or a missing person) and the ethnic background of the people involved. Most honour related cases (32%) were categorised as threats. In these cases, sometimes an actual threatening statement has been made by a suspect. However, the category also includes cases of people who feel threatened, for example because they fear repercussions from their social environment if a secret, such as a pregnancy or an extramarital affair, would come out. In 2019, the LEC EGG handled 12 cases with 12 fatal victims. Of the people who were killed, 2 victims were male and 10 female. One victim was minor. Three of these fatal cases took place before 2019.

Most cases handled by the LEC EGG have a Turkish Moroccan, or Syrian background. In 18% of the honour related cases in 2019 more than one ethnic group was involved. About a fifth of these cases included people of autochthonous Dutch descent.

CENTRE NATIONAL D'EXPERTISE SUR

LA VIOLENCE ASSOCIÉE À L'HONNEUR

Résumé

RETOUR SUR 2019

MISSIONS DU LEC EGG

Les Pays-Bas comptent quelque 17 millions d'habitants. Il n'existe aux Pays-Bas qu'un seul corps de police, employant environ 60 000 personnes affectées à dix unités régionales et une unité nationale. La police néerlandaise peut faire appel aux Centre national d'expertise sur la violence associée à l'honneur (LEC EGG), pour un soutien opérationnel dans les affaires complexes où l'honneur est le motif probable de (risque de) violence. Les unités régionales traitent seules les cas plus simples. En 2019, 546 affaires ont été soumises aux LEC EGG, la plupart par la police locale (74%). Outre fournir un soutien dans le travail opérationnel, le LEC EGG remplit quatre autres tâches : mener une recherche scientifique, conseiller les pouvoirs publics, développer un matériel pédagogique et informatif, notamment à l'intention de la police, et enfin constituer et maintenir des réseaux de relations.

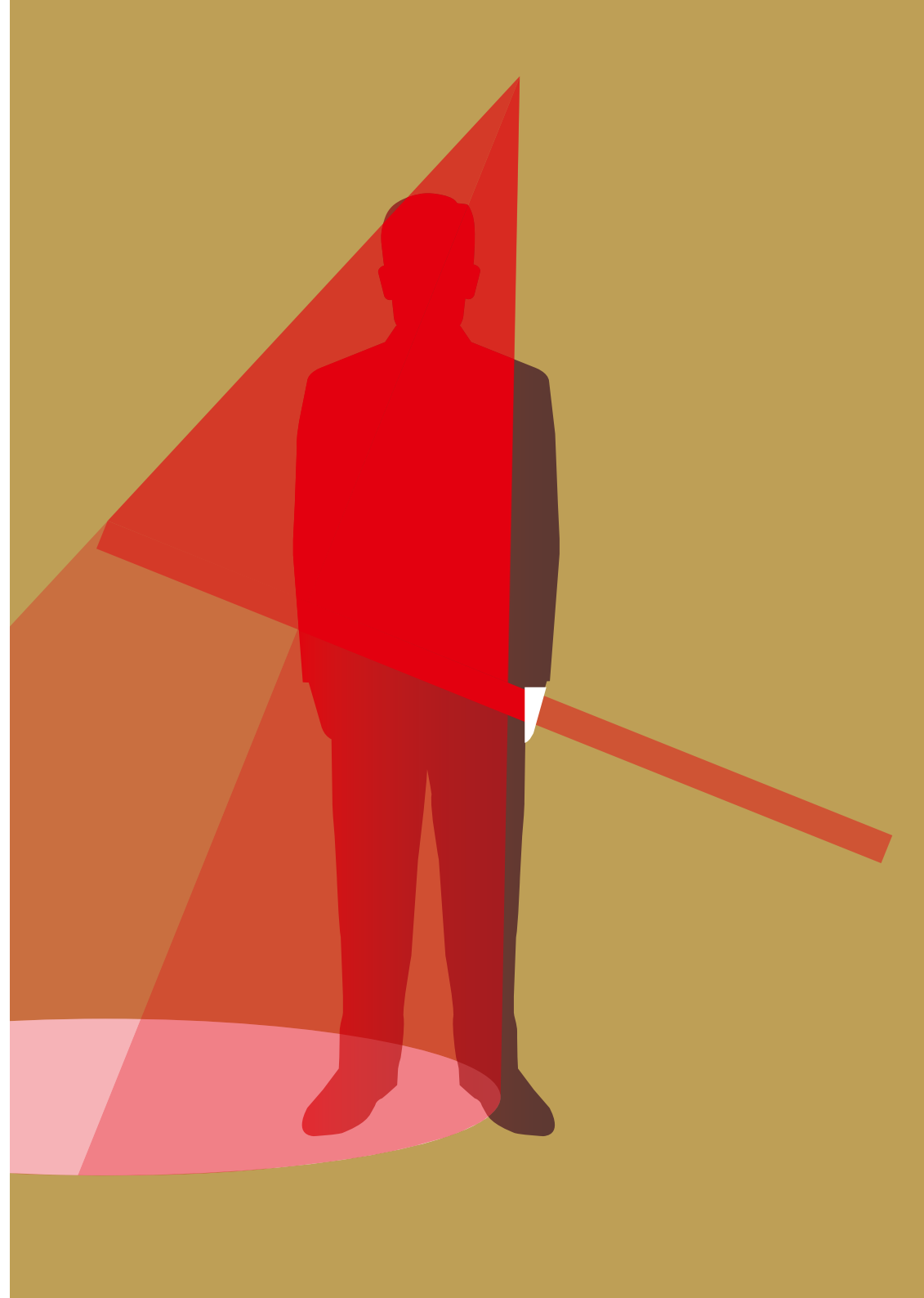
QUELQUES CHIFFRES

Le LEC EGG rassemble deux sortes de données sur ces affaires: les données de processus et les données de cas. Les informations sur le processus décrivent les caractéristiques d'approche des affaires d'honneur, c'est-à-dire la mise en oeuvre de la «méthode LEC EGG». Pour la police néerlandaise, cette méthode constitue la norme dans le traitement des crimes d'honneur. Elle comporte différentes étapes.

La première décrit les indicateurs au rouge. Ce sont les aspects saillants d'une affaire qui doivent alerter l'observateur sur l'éventualité de (risque de) violence motivée par l'honneur. Ces indicateurs sont inclus dans une procédure de recherche permettant de chercher dans les systèmes informatiques de la police les possibles affaires d'honneur. Parmi les cas probables ressortant de cette sélection grossière, les informations de fond pertinentes sont rassemblées à l'aide d'une liste de contrôle, c'est la seconde étape. En 2019, une liste de contrôle complétée a été rencontrée dans 37% des affaires soumises au LEC EGG. Dans 41% des dossiers la liste de contrôle n'était pas incluse, mais quand même on peut trouver l'information nécessaire dans le dossier. Une analyse peut être faite sur la

base des données figurant dans la liste de contrôle. Une troisième étape est l'intervention d'un expert externe par l'intermédiaire du LEC EGG. Sur les 546 affaires, il a été fait appel à un expert dans 3% des cas. Ce sont en règle générale des chercheurs expérimentés dans le domaine de la langue, de la culture et de la religion de groupes ethniques déterminés.

Outre des informations de processus, le LEC EGG recueille également des informations de cas. Les suivantes caractéristiques de cas ont été collectées : la catégorie sous laquelle la police range l'affaire (est-il question, par exemple, de menaces ou l'affaire est-elle signalée comme étant une disparition) et les origines ethniques des personnes concernées. Dans la majorité des cas (32%) il s'agissait de menaces. Ce ne sont pas toujours de menaces concrètes. Il arrive que les personnes concernées se sentent menacées, car elles craignent les réactions éventuelles dans leur milieu social dès lors qu'un secret – grossesse, relation hors mariage par exemple – risque de s'ébruiter. Chaque année, 1-3 suicides sont portés à l'attention du centre. En 2019, le LEC EGG a traité 12 affaires avec 12 victimes fatales. Dans ces cas, il s'agissait d'assassinat ou d'homicide. Les victimes de ces homicides et assassinats étaient 2 hommes et 10 femmes et 3 meurtres ont été commis avant 2019. La plupart des affaires soumises au LEC EGG se produisent dans les milieux turc, marocain ou syrien. Un second groupe ethnique était impliqué dans 18% des cas en 2019. Des natifs néerlandais ont joué un rôle dans environ 20% de ces questions.

Colofon

NATIONALE POLITIE

Landelijk Expertise Centrum Eer Gerelateerd Geweld
Directie Operatiën, Staf Korpsleiding

Postbus 264, 2501 CG Den Haag
T 088-9648550

E landelijk-expertise-centrum-eeg@politie.nl

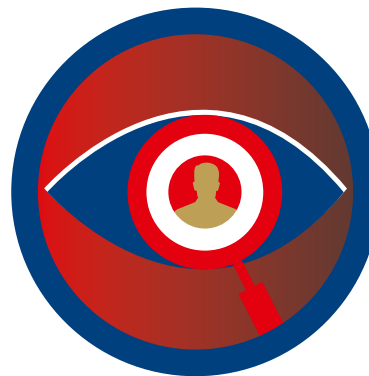
©2020 Landelijk Expertise Centrum Eer Gerelateerd Geweld

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN

Grafisch ontwerp **Meester Ontwerpers, Amsterdam**
Oplage **200**

LANDELIJK EXPERTISE CENTRUM

EER
GERELATEERD
GEWELD

